

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

សាក្សីក្នុងដំណើរការជំនុំជម្រះក្តី

ដោយ ឆាល ជេតសាន់

សមត្ថភាពរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ក្នុងការជួយជ្រោមជ្រែងឧបត្ថម្ភដល់ វិស័យអប់រំនិងដំណើរការផ្សះផ្សារជាតិបានឃើញយ៉ាងពិតប្រាកដនៅក្នុងថ្ងៃនេះ ដោយសារមានសិស្ស និងស្រី និងយុវជនរាប់រយនាក់ត្រូវបានទទួលស្វាគមន៍ជាក្មេងៗក្នុងសាលារបស់តុលាការ ។ មុនពេល ដំណើរការនីតិវិធីចាប់ផ្តើម អ្នកតំណាងឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ក៏បានចំណាយ ពេលពេលលើការណែនាំពីយន្តការមូលដ្ឋានរបស់តុលាការដល់អ្នកចូលរួម ដើម្បីឲ្យគេទាំងអស់គ្នាបានធ្វើការ ស្វែងយល់កាន់តែល្អប្រសើរអំពីអ្វីដែលគេនឹងបានឃើញ ។

ដំណើរនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តីបានទទួលនូវសក្តិកម្មបន្ថែមទៀតពី ហ៊ុម ហ៊ុយ អតីតឆ្មាំយាមកុកនៅ មន្ទីរស-២១ ដែលធ្លាប់ស្ថិតនៅក្រោមបញ្ជារបស់ជនជាប់ចោទ កាំង ហ្គេកអារ៉ាវ (ហៅ ខុច) ក្នុង អំឡុងសម័យខ្មែរក្រហម ។ មុនពេលសំណួរត្រូវបានចោទសួរ សាក្សីត្រូវបានក្រើនរំពួកដោយអង្គ សវនាការថា គាត់មានសិទ្ធិក្នុងការបដិសេធមិនធ្វើការឆ្លើយតបនឹងសំណួរដែលដាក់ពិរុទ្ធភាពលើខ្លួនឯង បន្ទាប់ពីមានការស្នើសុំពីសហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទិននឹងបញ្ហានេះ ។

ដំណើរការថ្ងៃនេះ បានចាប់ផ្តើមឡើងជាមួយនឹងសំណួរពីសហព្រះរាជអាជ្ញាដែលសង្កត់ធ្ងន់ទៅ លើប្រតិបត្តិការប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុងមន្ទីរស-២១ ។ ក្រៅពីធ្វើការនៅក្នុងកុក ហ៊ុម ហ៊ុយ មានទំនួលខុស ត្រូវពិសេសដើម្បីជួយក្នុងការចាំទទួលយក និងដឹកជញ្ជូនអ្នកទោសដែលចូលមកក្នុងកុក ។ នៅពេល ដែលត្រូវបានសួរថា តើបញ្ហាដល់ត្រូវបានចេញមកពីអ្នកណា សាក្សីបានឆ្លើយតបថាគាត់បានទទួលបញ្ហា ដោយផ្ទាល់ពីប្រធានថ្នាក់លើរបស់គាត់គឺ បង ហ៊ី ។ យ៉ាងណាមិញ សាក្សីក៏បាននិយាយថា ខុច ជាអ្នកសម្រេចលើកិច្ចការអ្វីៗទាំងអស់ទាក់ទិននឹងអ្នកដែលត្រូវចាប់ខ្លួន សួរចម្លើយ និងសម្លាប់ ។ ជាមួយគ្នានេះ សាក្សីក៏បានផ្តល់នូវសក្តិកម្មដែលហាក់បីដូចជាបង្ហាញថា ខុច បានជួយជំរុញដំណើរ យោសនាការដើម្បីដកដង្ហើមការកាត់ទ្រង់រូបបបខ្មែរក្រហម ។ ទាក់ទិននឹងការប្រព្រឹត្តទៅលើអ្នកទោសរៀត ណាម ហ៊ុម ហ៊ុយ បានឆ្លើយថា គាត់បានឃើញអ្នកទោសរៀតណាមទាំងអស់នេះជាច្រើននាក់បាន បង្ខំឲ្យស្ងៀកឯកសណ្ឋានទាហានរបស់ខ្លួន និងបានថតរូប ខណៈពេលដែលគេឈរនៅតាមដងវិថី ។ ម្យ៉ាងទៀត ចម្លើយសារភាពរបស់អ្នកទោសរៀតណាមដែលទទួលបានពីការសួរចម្លើយត្រូវបានចាក់ ផ្សាយតាមប៉ុស្តិ៍វិទ្យុ ។ ភាគច្រើននៃសក្តិកម្មនេះ បានបង្ហាញពីអត្ថប្រយោជន៍ដល់សហព្រះរាជអាជ្ញា

ពីព្រោះថាសក្តិកម្មនេះបានព្យាយាមឆ្លុះបញ្ចាំងពីតួនាទីរបស់ ខុច ក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដែលជាអ្នកមេ
គំនិតដ៏សកម្មម្នាក់ក្នុងខ្សែក្រវាញប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ។

លោក វីលៀម ស្ទីត ប្រធានសហព្រះរាជអាជ្ញា ក៏បានសួរសំណួរមួយចំនួនដែលទាក់ទងនឹង
សម្ព័ន្ធភាពរវាង ខុច និងបុគ្គលិកនៅមន្ទីរស-២១ ។ ហ៊ឹម ហ៊ុយ បានអធិប្បាយវិធីសាស្ត្រគ្រប់គ្រង
របស់ ខុច ថាមានភាព «ល្អិតល្អន់ និងតឹងរ៉ឹង» ដោយនិយាយថា ខុច សម្រេចអ្វីគ្រប់យ៉ាងទាំងអស់
ហើយបុគ្គលិកទាំងអស់បានគោរពតាមបញ្ជារបស់ ខុច យ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់បំផុត ។ សាក្សី បានពន្យល់ប្រាប់
ថា បុគ្គលិកនៅមន្ទីរស-២១ មានអារម្មណ៍ភ័យខ្លាច ខុច ហើយព្យាយាមគោរព ខុច ឲ្យល្អបំផុតតាម
តែអាចធ្វើបានដោយសារតែភាពភ័យខ្លាចនឹងជីវិតរបស់គេ ។ សាក្សីបាននិយាយបន្តទៀតថា គាត់ភ័យ
ខ្លាចណាស់រហូតដល់គាត់គិតថា ការរៀបការមិនអាចធ្វើឲ្យគាត់មានសុវត្ថិភាពទេ ពីព្រោះថាការរៀប
ការអាចបង្កើតនិកាសនៃការស្លាប់បាន ។ គាត់បាននិយាយថា ខណៈពេលដែលមនុស្សម្នាក់ត្រូវបាន
ចោទប្រកាន់ថាជាខ្មាំងនោះ រូបគេ និងសមាជិកគ្រួសាររបស់បុគ្គលនោះទាំងមូលជាធម្មតាត្រូវបាន
សម្លាប់ចោលទាំងអស់ ដូច្នោះ ហ៊ឹម ហ៊ុយ គិតថាការនៅម្នាក់ឯងមានសុវត្ថិភាពជាង ។ សាក្សីបាន
បញ្ចប់ឃ្លានេះដោយនិយាយថា សូម្បីតែថ្ងៃនេះក្នុងអង្គសវនាការវត្តមានរបស់ ខុច បានធ្វើឲ្យគាត់មាន
ភាពភ័យខ្លាចដដែល ។

ក្រោយពីសហព្រះរាជអាជ្ញាបានបញ្ចប់ទៅ វាក៏ដល់វេនរបស់មេធាវីដើមបណ្ឌិតរដ្ឋប្បវេណី
ដើម្បីចោទសួរសំណួរទៅកាន់សាក្សី ។ អាណែន វើនី មេធាវីដើមបណ្ឌិតរដ្ឋប្បវេណីក្រុមមួយ បាន
ចាប់ផ្តើមសួរជាមួយនឹងសំណួរមួយចំនួនដែលបន្តជជែកសួរ ដើម្បីស្វែងរកព័ត៌មាននូវការចូលរួមពាក់ព័ន្ធ
របស់ ខុច ក្នុងការសម្រេចជាដូរការរបស់មន្ទីរស-២១ ។ ប៉ុន្តែការយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហានេះ បាន
ផ្លាស់ប្តូរទិសដៅពី ខុច មកកាន់ពិរុទ្ធភាពនៃខ្សែក្រវាញរបស់សាក្សីវិញម្តង ខណៈពេលដែលអ្នកស្រី
ស្តេស៊ី មេធាវីដើមបណ្ឌិតរដ្ឋប្បវេណីក្រុមពីរ បានចាប់ផ្តើមសួរសាក្សីអំពីការចូលរួមរបស់គាត់
ក្នុងការធ្វើទារុណកម្ម និងការសម្លាប់ ។ ដោយព្យាយាមធ្វើការសង្កត់ ធ្ងន់ទៅលើសមាសភាពរបស់
បុគ្គលក្នុងការផ្តល់សក្តិកម្ម អ្នកស្រី ស្តេស៊ី បានចាប់ផ្តើមសំណួររបស់អ្នកស្រី ដោយធ្វើការព្យាបាទ
ដល់សាក្សីថាជនរងគ្រោះកំពុងតែស្ថិតនៅក្នុងអង្គសវនាការ ហើយឲ្យចង់ចាំនូវទំនួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន
ដើម្បីជួយជ្រោមជ្រែងដល់ដំណើរការផ្សះផ្សារជាតិ ។

មេធាវីដើមបណ្ឌិតរដ្ឋប្បវេណីក្រុមពីរ និងក្រុមបី បានបន្តស្វែងរកសេចក្តីលម្អិតពីការប្រព្រឹត្ត
ទៅលើអ្នកទោស ដោយសាក្សីដែលជាអ្នកអះអាងថាអ្នកទោសត្រូវបានដាក់នៅក្នុងដុះ និងធ្វើទារុណកម្ម
ក្នុងសម្លៀកបំពាក់ដែលមានតែខោខ្លី ហើយចំណែកឯកូនក្មេងវិញត្រូវបានសម្លាប់ដូចគ្នានឹងឪពុកម្តាយ

របស់គេ។ លោក ហ្លង គឹមសួន មេធាវីដើមបណ្ឌិតរដ្ឋប្បវេណីក្រុមប្រឹក្សាប្រធានបញ្ចប់រយៈពេលសួរ
សំណួររបស់ភាគីដើមបណ្ឌិតរដ្ឋប្បវេណី ដោយធ្វើឲ្យសាក្សីឃើញពីកំហុសរបស់ខ្លួនក្នុងនាមជាអ្នកនៅ
ក្រោមបង្គាប់ដ៏ស្មុគស្មាញក្នុងការប្រាប់ ខុច ដែលបានអនុវត្តការបញ្ជារបស់ ខុច។ ខណៈពេលដែល
ត្រូវសួរថាតើគាត់ទទួលបានការណែនាំពី ខុច យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះសម្រាប់អ្នកទោសដែលត្រូវនាំចូល ហ៊ឹម
ហ៊ុយ បាននិយាយថាគាត់នឹងទទួលបានបញ្ជីឈ្មោះមួយដែល ខុច បានដាក់រួមគ្នា។ ខណៈពេលដែល
ត្រូវសួរថាតើហេតុអ្វីបានជាគាត់បានធ្វើតាមបញ្ជាដោយឥតបង្កលក្ខណៈដូច្នោះ ហ៊ឹម ហ៊ុយ បាននិយាយ
សារថ្មីម្តងទៀតពីភាពភ័យខ្លាចដែល ខុច បានធ្វើបង្កឲ្យកើតមានក្នុងមន្ទីរស-២១ ដោយនិយាយថា
កំហុសមួយអាចនឹងឆក់យកជីវិតរបស់គាត់បាន។

មុនពេលមេធាវីការពារក្តីចាប់ផ្តើមសួរសំណួររបស់ខ្លួន ខុច បានផ្តល់សេចក្តីអធិប្បាយមួយទាក់
ទិននឹងការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួនទៅកាន់សក្តីកម្មរបស់សាក្សី។ ទោះបីជាមើលទៅដូចជាមានន័យពីរ ខុច
បាននិយាយថា សក្តីកម្មរបស់ ហ៊ឹម ហ៊ុយ គឺ “ប្រកបដោយការពិត ទោះបីជាមានការបំភ្លេចចោល
ខ្លះៗ ប៉ុន្តែវាមិនចោទជាបញ្ហាអ្វីឡើយ”។ សំខាន់ជាងនេះ ខុច បានទទួលស្គាល់ទំនួលខុសត្រូវរបស់
ហ៊ឹម ហ៊ុយ ដោយនិយាយថា រាល់ទម្រង់កម្មរបស់ ហ៊ឹម ហ៊ុយ គឺសុទ្ធតែកើតចេញពីការអនុវត្តតាម
បញ្ជារបស់ ខុច ទាំងអស់។

ទោះបីជាមានការសម្តែងកាយវិការថា ខុច ទទួលស្គាល់ទំនួលខុសត្រូវខ្ពស់ក៏ដោយ ក៏មេធាវី
ការពារក្តី បានចំណាយពេលរបស់គេជាមួយនឹងសាក្សីដោយព្យាយាមប្រមូលនូវកំហុសនៃភាពខុសគ្នា
មួយរវាងសាក្សី និងជនជាប់ចោទ។ ក្នុងការឆ្លើយតបទៅកាន់សំណួរពីលោក ហ្លង ស័រ រូ មេធាវីការ
ពារក្តីសាក្សីបានផ្តល់សក្តីកម្មថា ធ្លាប់បានទទួលធ្វើការខុសត្រូវលើមនុស្ស ១១ ទៅ ១២ នាក់ ហើយក្នុង
មុខងារជាប្រធានក្រុមនេះ សាក្សីបានអនុវត្តបញ្ជាឲ្យដឹកជញ្ជូនអ្នកទោសសពីមន្ទីរស-២១ ទៅជើងឯក
សម្រាប់ការសម្លាប់។ លោក រូ បានបញ្ចប់ការសួរសំណួររបស់ខ្លួន ដោយចោទ សួរទៅកាន់សាក្សី
ថាតើសាក្សីយល់ស្របទេដែលថាចលនារបស់ខ្មែរក្រហមត្រូវបានទទួលជោគជ័យ ដោយសារតែអ្នក
រាល់គ្នាបានអនុវត្តតាមបញ្ជារបស់គណៈកម្មការមជ្ឈិមទាំងឥតបង្កលក្ខណៈ។ ហ៊ឹម ហ៊ុយ បានយល់
ស្រប។ ទោះបីជាលោក រូ មិនបាននិយាយដូច្នោះក្តី ក៏សំណួររបស់លោក រូ ប្រហែលជាទុកឲ្យអង្គ
សវនាការពិចារណាអំពីកាលៈទេសៈទាំងពីររបស់សាក្សី និងជនជាប់ចោទ (ខុច)។ ដោយបង្ហាញឲ្យ
ឃើញថាទាំង ហ៊ឹម ហ៊ុយ និង ខុច ជាទៀងទាត់បានដើរតួជាអន្តរការីដោយទទួលយកបញ្ជាពីថ្នាក់លើ
និងអនុវត្តបញ្ជាទាំងនោះតាមរយៈការនៅក្រោមបង្គាប់ លោក រូ បានបន្សល់ទុកនូវចម្ងល់មួយថា តើ

ហេតុអ្វីបានជាអ្នកទាំងពីរមានតួនាទីខុសគ្នាដោយឡែកពីគ្នាបែបនេះនៅក្នុងរង្វង់ភ្នាក់ងាររបស់តុលាការ និង
សាធារណជន ។